

Aimo Nummi

KASVILLISUUSSELVITYS

Sammallahdenmäki, Lappi

Muinaisjäännösalueen kasvillisuus selvitys

Kasvillisuus selvitys on tehty museoviraston Satakunnan toimipisteen toimesta kasvillisuuden nykytilanteen selvittämiseksi ja hoitotoiden suunnittelua varten.

Sammallahdenmäki kuuluu Satakunnan eliömaakuntaan. Koordinaatit: x 677849-677948, y 54169-54225, z 30-45. Peruskartan lehti: Lappi, 1134 01. Alueella on useita maanomistajia. Sammallahdenmäki on vuonna 1999 nimetty Suomen ensimmäisenä arkeologisenä kohteena UNESCO:n maailmanperintö-luetteloon. Kasvillisuus selvitys on tehty muinaisjäännösalueelta ja sen länsipuolella, kallioiden ja Saarnijärven välillä olevalta suoja-alueelta tavatuista putkilokasveista. Laaja suoja-alue on muilta osin tutkittu vain osittain. Suoja-alueella olevien viljeltyjen peltolohkojen kasveja ei ole luetteloitu, eikä myös Saarnijärven vesikasveja. Alueen kasvillisuutta ei tiettävästi ole aikaisemmin tutkittu. Vuonna 2002 aloitettiin hautaröykkiöiden tutkimus ja samalla on tehty myös lähialueiden inventointia. Kasvillisuuden osalta on kenttätutkimus tehty 30.-31.05. ja 16. 8. 2002.

Yleispiirteitä Sammallahdenmäen kiinteistä muinaisjäännöksistä ja kasvillisuudesta

Sammallahdenmäen kiinteän muinaisjäännöksen muodostavat verrattain korkealla kalliolla sijaitsevat pronssikauden hautaröykkiöt, joista osa on muodoltaan ja kooltaan hyvin poikkeuksellisia ("Kirkon laattia" ja "Huilun pitkä raunio"). Röykkiöalue sijaitsee pääasiassa kallion korkeimmalla kohdalla noin kilometrin matkalla. Muuallakin kalliolla on runsaasti pienehköjä kiviröykkiöitä. Sen lisäksi on Saarnijärven puolella kalliolla kaksi muutaman röykkiön keskittymää ja yksi erillinen röykkiö, jotka kaikki ovat kalliopinnoilla. Osa erillisistä röykkiöistä saattaa olla pääaluetta nuoremmalta ajalta.

Sammallahdenmäen kasvillisuudessa voidaan erottaa kaksi osaa. Pääosa muinaisjäännösalueesta on kalliomaaston takia putkilokasvien osalta vähälajinen. Varsinkin Saarnijärven ja peltoalueiden ympäristöt ovat runsaslajisempia samoin suoja-alueen itäosa.

Hautaröykkiöiden aikaisia arkeofyyttejä ei kallioilta voinut odottaa löytyvän, eikä suoja-alueelta tunneta sen aikaisen tai nuoremman muinaisasutuksen merkkejä. Vuonna 2002 tehtiin ympäristössä kaivausten yhteydessä myös inventointia ja silloin

on suoja-alueen eteläpuolelta, Huilun talon alueelta löydetty merkkejä mahdollisesti esiroomalaisen kauden asutuksesta ("Huilun asuinpaikka"). Tutkimukset ovat vielä kesken.

Alue 1

Muinaisjäännösalue on kalliolla, jossa on vain joitakin matalia painaumia ja halkeamia. Kalliopinnat ovat yleensä varsin paljaita. Tästä syystä niiden kasvillisuus on vähälajista. Heikkokasvuinen männikkö ja kalliopinnoilla jäkälät, varsinkin palleroporonjäkälä, *Cladonia stellaris*, ovat alueelle leimaa-antavia. Alarinteillä puusto on kookkaampaa ja siellä kasvaa muutakin kasvillisuutta, muun muassa *Calluna vulgaris* ja *Vaccinium*-lajeja.

Alue 2

Suoja-alueeseen etelän ja lännen puolella kuuluvat viljellyt peltolohkot ovat jonkin verran muuttaneet niihin rajoittuvien alueiden kasvillisuutta. Hyvin merkittävästi muista suoja-alueen osista poikkeaa Saarnijärven lähellä sijainneen, nyt jo hävinneen Rantalan talon alueiden kasvillisuus. Sen rakennuksista oli kesällä 2002 vielä jäljellä osia riihi-puimala-rakennuksesta, aittarakennus ja kellari. Aikanaan taloon on kuulunut useita rakennuksia ylhäällä pellon reunalla ja pieni sauna alhaalla rannassa. Saarnijärvi, joka varsinkin aikaisemmin on tulva-aikoina ulottunut pitkälle rantaniityille, on näiltä osin vaikuttanut rantaniittyjen kasvillisuuteen. Vielä vuonna 2002 oli suoja-alueeseen kuuluvalla rannalla aina rantakallioihin asti ulottuvana laaja, veden tuoman kaislan peittämä rantaniitty.

Muinaisjäännösalueen itäpuolen suoja-alue on hyvin vaihtelevaa, osin kalliosta maastoa, jossa kasvaa havupuuvaltainen sekametsä. Kallioiden välissä on paikoin soistuneita alueita. Tämä suoja-alueen osa jäi tarkemmin tutkimatta, eikä siellä muutamilla käyntikerroilla havaittu mitään kasvistollisesti poikkeavaa, eikä sieltä ole tehty kasviluetteloita.

Sammallahdenmäen alueelta ei löydetty vanhaan asutukseen viittaavia, indikaattoreina pidettyjä arkeofyyttejä.

Vantaa 25.10. 2002

Aimo Nummi

Askistontie 28

01680 Vantaa

aimo.a.nummi@luukku.com

Liitteet: Kasviluettelot

Karttaliitteet (Museoviraston karttojen mukaan)

25.10.2002

Aimo Nummi

Sammallahdenmäki, Lappi

Liite kasvillisuusselvitykseen

Alue 1

Arctostaphylos uva-ursi
Betula pendula
Calluna vulgaris
Crepis tectorum
Deschampsia cespitosa
Empetrum nigrum
Festuca ovina
Juniperus communis
Ledum palustre
Leontodon autumnale
Melampyrum sylvaticum
Picea abies
Pinus sylvestris
Polypodium vulgare
Populus tremula
Potentilla erecta
Rubus idaeus
Rumex acetosella
Salix sp.
Sorbus aucuparia
Vaccinium uliginosum
Vaccinium vitis-idaea

Alue 2

Achillea millefolium
Achillea ptarmica
Agrostis capillaris
Alopecurus geniculatus
Alopecurus pratensis
Anemone nemorosa
Angelica sylvestris
Arctostaphylos uva-ursi
Artemisia vulgaris var. vulgaris
Betula pubescens
Bidens tripartita
Bistorta vivipara
Calamagrostis epigejos

Calluna vulgaris
Campanula patula
Campanula persicifolia
Campanula rotundifolia
Carex ovalis
Carex globularis
Carex sp.
Convallaria majalis
Empetrum nigrum
Epilobium angustifolium
Equisetum sylvaticum
Equisetum arvense
Euphrasia sp.
Festuca ovina
Festuca rubra
Filipendula ulmaria
Fragaria vesca
Galium palustre
Hieracium (umbellatum-ryhmä).
Hierochloa australis
Huperzia selago
Hypericum maculatum
Iris pseudacorus
Juncus conglomeratus
Juncus filiformis
Juniperus communis
Leontodon autumnale
Luzula pilosa
Lycopodium annotinum
Lysimachia vulgaris
Majanthemum bifolium
Matricaria matricarioides
Myosotis arvensis
Peucedanum palustre
Phleum pratense
Picea abies
Pilosella officinarum
Pinus sylvestris
Polygonum aviculare
Polypodium vulgare
Populus tremula
Potentilla erecta
Potentilla palustris
Pteridium aquilinum
Pyrola minor
Ranunculus acris
Ranunculus repens
Rhamnus frangula
Rhinanthus minor
Ribes alpinum

Rosa pimpinellifolia (Rantalan talon piha-alue)
Rubus idaeus
Rubus saxatilis
Rumex acetosa
Rumex acetosella
Syringa vulgaris (Rantalan talon piha-alue)
Salix aurita
Salix caprea
Salix cinerea
Salix repens
Scleranthus annuus subsp. annuus
Scutellaria galericulata
Sedum acre
Sedum telephium
Solidago virgaurea
Spergula arvensis
Stachys palustris
Stellaria graminea
Taraxacum sp.
Thalictrum flavum
Trientalis europaea
Tripleurospermum inodorum
Vaccinium myrtillus
Vaccinium uliginosum
Vaccinium vitis-idaea
Valeriana officinalis
Veronica serpyllifolia
Vicia cracca
Vicia tetrasperma
Viola arvensis
Viola tricolor
Viola palustris

Sammallahdenmäki

Liite kasvillisuusselvitykseen
25.10. 2002 Aimo Nummi

- ① alue 1, ooooo
- ② alue 2

